

A lexikális jelentésviszonyok tanítása multimediális szövegekkel

Szerdi Ilona (*Selye János Egyetem*)

Előadásomban a lexikális jelentésviszonyok tanításának újabb lehetőségeit mutatom be az interneten – elsősorban a Facebookon – megjelent szövegeken, kép-szöveg együtteseken keresztül. A hangalak és jelentés kapcsolatát – főként a poliszémiát, a homonímiát és a paronímiát – négy csoporton belül tárgyalom: 1. lexikális jelentésviszonyok a kép-szöveg kapcsolatokban; 2. az ékezethiányos írásmód eredményezte paronímia és poliszémia; 3. poliszémikus/homonimikus szimbólumjáték (saját fogalom; vö. grafikus játék a szavakkal, Renner 2015: 127–128); 4. homonimitás az akronimákban.

Domonkosi Ágnes egyik tanulmányában (2005) az internetes nyelvhasználat empirikus kutatásának három lehetőségét – kérdőívezés, megfigyelés, korpuszelemzés – ismerteti. A lexikális jelentésviszonyok multimediális szövegekben való vizsgálatát a megfigyelés módszerével végeztem. A szövegeket digitális környezetükben figyelhetjük meg, így hatékonyan vizsgálható többek között a játékoság, a többértelműségekre való törekvés, a félreérthetőség és félreértés (Domonkosi 2005: 153).

A hangalak és a jelentés kapcsolatának multimediális szövegekben való vizsgálatát jelen esetben az anyanyelvoktatás szempontjából tartom fontosnak. A tanulók belső motivációját, érdeklődését megfigyelve sokszor tapasztaljuk, hogy a nyelvtanórákkal szemben nagyobb érdeklődést mutatnak az irodalomórák iránt. Ezzel kapcsolatban Fegyverneki Gergő főként a grammatikai, helyesírási témáknál jelentkező nehézségeket – összefüggések nem értését, és az ebből adódó kudarcot – emeli ki (2014: 70–71). Úgy vélem, a 21. század netgenerációjának motivációja e téren nagyban növelhető azzal, ha a tananyagot digitális környezetből vett példákon keresztül is szemléltetjük. Előadásomban ezért javaslatot teszek a hangalak és jelentés kapcsolatát tárgyaló, a szlovákiai magyar anyanyelvoktatásban használt tankönyvek vonatkozó fejezeteinek elméleti és gyakorlati kiegészítésére is.

Domonkosi Ágnes 2005. Az internet nyelvhasználatának empirikus kutatási lehetőségei. In Balázs Géza – Bódi Zoltán (szerk.): *Az internetkorszak kommunikációja*. Budapest: Gondolat – INFONIA. 143–158.

Fegyverneki Gergő 2014. Digitális alapú motiváció – jó gyakorlatok a magyaróráról. In Ollé János (szerk.): *Oktatás–Informatika. Digitális Nemzedék Konferencia 2014*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. 70–80.

Renner, Vincent 2015. Lexical Blending as Wordplay. In Zirker, Angelika – Winter-Froemel, Esme (szerk.): *Wordplay and Metalinguistic/Metadiscursive Reflection. Authors, Contexts, Techniques, and Meta-Reflection*. Berlin: De Gruyter. 119–133.